

No 14.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sr	Katedry sw. Piotra.
Czw	sw. Henryka B.
Piąt	sw. Fabiana P.
Sob	sw. Agnieszki P.
Niedz	sw. Rodziny.
Pon	Zaślubiny NMP.
Wt	sw. Tymoteusza.
Wschód słońca: godz. 8 m. 4	
Zachód słońca: godz. 4 m. 17	
Dług dnia: godz. 8 m. 13	
Przybyło dnia: 20 m. 40	

Cena prawnymery:

W ŁODZI:

Rocznie	rb. 6 k.
Półrocznie	3 " "
Kwartalnie	1 " 50
Miesięcznie	1 " 50
Odnoszenie	10 k. m.
Egz. pojedynczy	3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie	rb. 7 kop. 40
Półrocznie	3 " 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie	1 " 10
-------------	--------

Redakcja
w Łodzi,
ul. Przejazd № 2.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sroda, dnia 18 stycznia 1911 roku.

Kantery: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Teatr Wielki. Teatr Wielki.

W sobotę, dnia 21 stycznia 1911 roku

Na rzecz POGOTOWIA RATUNKOWEGO Wielka Maskarada

z udziałem baletu Warszawsk. Teatrów Rządowych, który o północy wystąpi pod drzewem „Świadomości dobrego i złego”.
Początek o godz. 11 wiecz. Bilety wejścia po 3 rb. Bilety wcześniej nabywać można w cukierniach: W-go Roszkowskiego (Piotrkowska 76) i W-go Konrada (Nowy Rynek). — Strój obowiązujący: dla panów frak lub kostium, dla pań maska lub domino. Demaskować się nie wolno.
Maski można będzie nabywać na miejscu. Cudzych łóż zajmować nie można.

249-3

TEATR POPULARNY Konstanytnowska № 16

podaje do wiadomości Szan. Publiczności, że począwszy od dnia 20 Stycznia b. m. do końca b. sezonu dawać będzie przedstawienia **po cenach o połowę mniejszych od popularnych.** □ LOZE—po 2 rb. KRZESŁA—od 25 kop. do 65 kop. GALERYA—po 10—15 kop.
Pierwsze takie przedstawienie odbędzie się w piątek, d. 20 Stycznia, daną będzie wspaniała tragedia J. Słowackiego p. t. „MAZEPA”. Bilety do nabycia jak zwykle codziennie od godz. 10-ej w cukierni W-go P. M. Ulrichsa (róg Zielonej i Piotrkowskiej), a w dzień przedstawienia od godz. 6-ej w kasie teatru.

287-1

TEATR POLSKI A. Zelwerowicza Cegielniana 63.

podaje do wiadomości, że począwszy od dnia 20 b. m. do końca bieżącego sezonu co każdy piątek dawać będzie przedstawienia po cenach znacznie niższych od popularnych
W piątek, dnia 20 stycznia r. b., dana będzie sztuka

„PO NAD SIŁY”

Bilety codziennie do nabycia w cukierni W-go Komora, róg Dzielnej i Wschodniej, od 11 r. do 7 wiecz., w dniu zaś widowiska od 11 do 1-ej i od 5 po poł. w kasie teatru (Cegielniana 63) 249

Teatr Popularny Jutro o g. 8 m. 15 wieczorem
A. MIELEWSKIEGO
(KONSTANTYNOWSKA 16)

„Kilometrożerca”

Ceny o połowę niższe

ZAWIADOMIENIE

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Sz. interesantów że Rachmil Łukin z dniem dzisiejszym przestał u mnie pracować, przeto upraszam o niewydawanie mi żadnych pieniędzy ani obstałunków.
66-2-1 **Ludwik Glück.**

Teatr Łódzki Cegielniana 63. 127
Jutro o godz. 8 m. 15 wiecz. poraz pierwszy „FEMKA”
Występ Laury Duninówny.

Parlament chiński w 1913 r.

W tych dniach przyniósł telegraf sensacyjną wiadomość z Pekinu, że edyktem cesarskim pole-

cono zwołanie ogólnego chińskiego parlamentu w roku 1913, czyli że skrócono pierwotnie oznaczony termin wprowadzenia konstytucji w Chinach o cztery lata. Równocześnie polecił cesarz władzom administracyjnym, aby skłoniły do jak najrychlejszego powrotu prowincjonalnych delegatów, którzy przybyli do Pekinu z petycjami w sprawie przyspieszenia zwołania parlamentu.
Depesza ta jednak wymaga pewnego odcyfrowania, aby stała się należycie zrozumiałą.
Ostatnia korespondencja „Timesa”, napisana przez autora doskonale znającego stosunki chińskie i ich obecne ukształtowanie, rzuca snop silnego światła na rozgrywane się obecnie w Pekinie wypadki, poprzedzające wprowadzenie systemu konstytucyjnego do tego najludniejszego na świecie państwa.
Ruch konstytucyjny w Chinach został oficjalnie zamieniony edyktem zmarłej cesarowej wdowy we wrześniu 1906 r. Jak sama ta

data wskazuje, ruch konstytucyjny, a w każdym razie jego oficjalna sankcja, była bezpośredni następstwem zwycięstwa Japonii nad Rosją.

Tryumfy japońskie, które wywarły tak głębokie wrażenie na wszystkich ludach azjatyckich, przyzwyczajonych już do uważania narodów białych za niezwyciężone, podziałały na Chiny jak głośnie wezwanie do odrodzenia, budząc w nich nadzieję, że i one mogą dążyć się z upadku, że i one, podobnie jak Japonia, zdołają podnieść się na poziom, z którego spojrzą Europie prosto w oczy i będą z nią traktowały jak równy z równym.

Skostniałe Chiny wydawały się skostniałymi tylko zdaleka. Wewnątrz tego olbrzymiego państwa i społeczeństwa nie ustawały nigdy ani na chwilę głębokie procesy społeczno-polityczne, które niejednokrotnie ujawniały się na zewnątrz z tak potężną siłą, że Europa uważała za konieczne czynnie mieszać się do wewnętrznych spraw chińskich, na czym Chiny wychodziły zawsze gorzej, niż na najkrwawszych rewolucjach domowych.

Wybuchy niezadowolona społecznego były w Chinach zawsze częste. Wytworzyła się nawet pewna ich peryodyczność. Jednakowoż charakter tych wybuchów był zawsze jakiś niejasny i nieokreślony. Jak gdyby czara cierpliwości chińskiej—wiadomo, jak ona jest wielką—napelniały się cierpieniami z powodu nędzy i przeludnienia, z powodu nadużyte administracji i bezsilności wobec wrogów zewnętrznych, sama wylewała się automatycznie niejako, aby się dalej w tym samym porządku napelniać.

Dopiero zwycięstwa japońskie na wodach i ziemiach wschodniej Azji wytworzyły w tych wy-

buchach niezadowolonia i rozpacz dziesiątek i setek milionów poddanych syna słońca świadomość celu ich dążeń i żądań. Pod wpływem tych zwycięstw zrozumiał naród chiński, że celem tym może być tylko gruntowna reforma całej jego cztery tysiące lat trwającej państwowości. Reformą tą zaś może być tylko konstytucja. Powoli przekonanie to najoświecenijszych i najszlachetniej myślących głów chińskich utorowało sobie drogę do skamieniałych istotnie pojęć najędznej dynastji mandżurskiej.

Zmarła cesarzowa wdowa, która pod każdym względem zasługuje na porównanie z Katarzyną II-gą rosyjską, zrozumiała ostatecznie, że przyszłość Chin leży tylko w przeprowadzeniu takich reform, które dały niebawem potęgę tak drobnej w porównaniu z niemi Japonii.

Idąc też za przykładem Japonii, cesarzowa wdowa we wspomnianym swoim edyktcie, zapowiadającym nadanie konstytucji, ustanowiła dziesięcioletni okres przygotowawczy, który miał poprzedzić zwołanie parlamentu dwuzłobowego.

W ciągu owego okresu przygotowawczego miał być wprowadzony szereg reform dotyczących się samorządu lokalnego, sądownictwa, finansów i t. p. opartych na jednolitym planie, a zdążających do przygotowania zarówno władz jak ludności, do przystosowania się do nowego — konstytucyjnego ustroju.

Pierwszym stopniem systemu reprezentacyjnego były sejmy prowincjonalne. Stosownie do ogłoszonego w r. 1906 programu reform zostały one zwołane w r. 1909 i już od roku funkcyjną sprawnie i z wielkim dla swoich prowincji pożytkiem.

W roku ubiegłym zebrała się w Pekinie rada narodowa, znowu ściśle według zapowiedzi cesarzowej wdowy. Do rady tej weszli po połowie wybrani przez sejmy prowincjonalne delegaci i mianowani przez cesarza dygnitarze i książęta krwi.

Rada ta jest ciałem doradczym, pozbawionem inicjatywy ustawodawczej. Rada wyraża tylko swoje opinie o zamiarach rządu. Opinie te przedkłada się cesarzowi, który może jednak ich nie uwzględnić. Poza to jednak ma ta rada pewne prawo kontroli nad prawomocnością postępowania administracji, wykonywane w ten sposób, że rada zgłasza interpelacje do ministra, który ma obowiązki na nie odpowiadać. Wybory członków tej rady oparte na bardzo wysokim cenzusie majątku, nauki lub urodzenia; czynią ją odrazu reprezentacją tylko najwyższych warstw ludności, zresztą zgodnie z pierwotnym zamiarem, aby radę tę przemienić w izbę wyższą pozwolanu parlamentu.

Usankcjonowany z wysokości tronu ruch konstytucyjny zaczął jednakowoż tak potężnie wzrastać, że utrzymanie dziesięcioletniego terminu przygotowawczego stało się niemożliwym bez narażenia państwa na silne wstrząśnienia rewolucyjne. Zwołane sejmy prowincjonalne stały się odrazu ogniskami silnej agitacji za przyspieszeniem konstytucji. Delegacje tych sejmów przybywały po dwakroć w roku ubiegłym do Pekinu z petycjami w tej sprawie. Petycje te jednak odrzucono, samych zaś delegatów wywieziono przemocą na miejsca ich zamieszkania. Surowość ta jednak nie na wiele się zdała. Bo oto, gdy zebrała się rada narodowa w Pekinie powstało ognisko oficjalnej niejako agitacji konstytucyjnej. Nowa ta bowiem reprezentacja, mimo tego wysoce konserwatywnego charakteru, jaki usiłowała jej nadać, nie oparła się ogólnemu prądowi, lecz przeciwnie stanęła na czele ruchu konstytucyjnego. Nawet wchodzący do rady książęta krwi oświadczyli się za przyspieszeniem konstytucji.

To też na grudniowym posiedzeniu swoim rada narodowa wśród ogromnego entuzjazmu uchwalała zwrócić się z petycją do regenta, aby skrócił termin przygotowań do konstytucji i wprowadził ją natychmiast. Teraz rząd znalazł się w położeniu znacznie trudniejszym, niż wobec petycji sejmów prowincjonalnych. Rady narodowej nie mógł przecie rozpędzić, ani też jej opinii zupełnie zignorować, tembardziej, że najwyżsi dygnitarze chińscy i przedstawiciele najpotężniejszych rodów zsolidaryzowali się w żądaniu przyspieszenia konstytucji.

Odnosną uchwałę rady wielu jej członków zwyczajem starochińskim podpisało krwią własną, poczem cała rada „in corpore” udała się przed pałac cesarski, oświadczając, że dopóty nie odej-

dzie, dopóki regent nie da na uchwałę jej odpowiedzi.

Wobec tego rząd nie mógł nawet zwlekać i musiał zdecydować się na ustępstwo. Polega ono na tem, że termin nadania konstytucji skrócono o 4 lata, czyli, że będzie ona wprowadzona w życie w r. 1913.

Obrady przemysłowców.

Powstałe od roku z dawnego Koła Przemysłowców — Towarzystwo Przemysłowców gubernii Królestwa Polskiego ujawnia coraz bardziej swą pożyteczną działalność, mając na celu podniesienie krajowego przemysłu.

Szereg odczytów na zebraniach miesięcznych Towarzystwa rozpoczął w r. b. w dniu 14 stycznia świetny referat Adolfa Wolskiego, kierownika Rady zjazdów przedstawicieli przemysłu i handlu i redaktora organu Rady, wybitnego znawcy stosunków ekonomicznych państwa p. Obecny stan przemysłu i widoki na przyszłość.

Prelegent mówił o przesileniach i okresach rozwoju przemysłowego w Rosji, o wpływie ich na ukształtowanie się stosunków gospodarczych; twierdził, że okresy rozwoju przemysłowego z kolejnymi przesileniami i podnieceniami w Rosji następują jednocześnie z właściwymi okresami rozwoju przemysłowego w Europie Zachodniej. Zaznaczył, że urodzaje zboża nie wywierają wpływu wyraźnego na rozwój przemysłu w Rosji i motywował ten pogląd szeregiem przykładów i danych statystycznych co do rozmiarów produkcji, obrotów pieniężnych i t. p.

Udział Królestwa w rozwoju przemysłu w Rosji dotąd nie zmniejsza się, jednak — zdaniem inż. Wolskiego — prądy nacjonalistyczne zaczynają już wkraczać i do dziedziny przemysłowej.

Na jeden ważny objaw zwrócił prelegent uwagę Oto, że wszystkie dzielnice polskie odznaczają się niezwykle wysoką ilością strajków robotniczych w porównaniu z przeciętną dla właściwych państw, do składu których wchodzi dzielnice polskie.

Strajki u nas mają niewątpliwie charakter inny, niż na Zachodzie, gorszy nawet, niż w Rosji. Jest to wynikiem słabego rozwoju związków zawodowych robotniczych, braku należytego kierunku w tych organizacjach; należałoby niewątpliwie dążyć do podniesienia kulturalnego tych szerokich mas i do poprawy warunków ich bytu przez rozwój kooperatyw, sieci szkół zawodowych, zorganizowanie biur odpowiednich pośrednictwa pracy, budowę tanich domów dla robotników i t. p. Prelegent w konkluzji postawił szereg wniosków. Zdaniem p. Wolskiego — w latach 1911, 1912 i 1913 w Rosji będzie panowało znaczne podniecenie przemysłowe, w końcu roku 1914 wybuchnie przesilenie pieniężne, oraz przesilenie przemysłowe.

Należałoby więc przygotować się odpowiednio, przedsięwzięć szereg środków zaradczych, aby „lata ciude”, gdy nadejdą dla przemysłu — zastały przemysłowców w pogotowiu bojowym do zwalczania i przetrzymania przesilenia uzbrojonych. Nie zapominając o wywole i o zdobyciu nowych i utrzymywaniu zajmowanych dotychczas przez nasz przemysł rynków zbytu — należy zarazem zabrać się do pogłębienia własnego rynku przez rozwój w kraju drobnego przemysłu. Przewodniczący obradom członek Rady Towarzystwa Przemysłowców Królestwa Polskiego, członek Rady państwa p. Stanisław Rotwand reasumując obrady, oświadczył o potrzebie i konieczności zrzeszania się, nadmienić o sprawności organizacji przemysłowych rosyjskich i wezwał zebranych do popierania zabiegów Towarzystwa Przemysłowców, skierowanych ku obronie interesów przemysłu Królestwa.

Wynalazek polaka.

W paryskiej Akademii nauk był demonstrowany wynalazek inżyniera Prószyńskiego, polegający na usunięciu drgań film kinematograficznych, trudnych do uniknięcia przy dzisiejszych sposobach zdejmowania widoków za pomocą aparatów ręcznych, a zatem podlegających wstrząśnieniom.

Akademia wypowiedziała się nader korzystnie

o doniosłości wynalazku, którego opis rozesłała instytucjom naukowym, a pomiędzy innymi i wydziałowi nauk ścisłych w Sorbonie.

Ubiegłego piątku inżynier Prószyński demonstrował wynalazek swój w paryskim Towarzystwie fizycznym. Profesor Abraham, sekretarz dziesiątka Towarzystwa, przedstawił objaśnienie inwencji naszego rodaka, a istotę aparatu rozwijał sam wynalazca. Usunął on drgania przy zdejmowaniu widoków nader pomysłowo.

Długim oklaskiem liczne audytoryum Towarzystwa fizycznego nagrodiło Prószyńskiego za efektowne demonstracje, które wśród przemysłowców kinematograficznych wywołały wielką sensację.

Zmęczenie ziemi ornej.

Pod powyższym tytułem wydrukował „Wszczę świat” spostrzeżenia i wnioski, wypracowane przez uczonych — głównie amerykańskich, którzy się zajęli troskliwym badaniem przyczyn słabnącej urodzajności ziemi, obsiewanej wciąż tym samym gatunkiem rośliny.

Przychodzą oni do przekonania, że ta roślina nie „wyczerpuje” ziemi z pierwiastków pożytecznych, bo w ziemi te pierwiastki znajdują się w ilościach olbrzymich. Zachodzi, owszem, coś wręcz przeciwnego. Roślina wydziela korzeniami swei produkty swego życia, dla niej już zbyt ciężkie, ba, nawet trujące, czyli t. zw. toksyny. I temi właśnie toksynami trują się następne jej zasiewy. Ale toksyny te, szkodliwe jednemu gatunkowi, mogą być i bywać pożyteczne innemu. Stąd wartość płodozmiann.

W świetle powyższej teorii nabierają odmiennego znaczenia nawozy. Nie „posilają” one ziemi, przywracając jej cząstki wyczerpane, ale przyspieszają rozkład owych toksyn.

Zupełnie taką samą przysługę — rozkładania toksyn — oddawać mogą pewne gatunki mikrobów. Zawila się więc myśl hodowania w ziemi tych mikrobów, innymi słowy: szczepienia ich w ziemi, na podobieństwo szczepienia np. ospy ludzkiej.

Odkrywają się nowe widoki dla ogrodnictwa i rolnictwa...

Tu przypomnieć należy, o czym „Wszczę świat” przemleczal, że sama przyroda od niepamiętnych czasów stosuje płodozmiann. Zostawiony samemu sobie las iglasty z wolna ustępuje miejsca lasowi liściastemu i nawzajem.

Ziemia, „zmęczona” jednym gatunkiem rośliny, odzyskuje siły, wydając inny gatunek.

Z KRÓLESTWA.

Z ruchu ludności. Według sprawozdania zarządu głównego inspektora lekarskiego w roku 1908, liczba urodzin w całym państwie rosyjskim zmniejszyła się wszędzie. W porównaniu z latami poprzednimi rok 1908 wyróżnia się najmniejszą liczbą urodzin za ostatnie lat 20.

W Królestwie najniższy procent urodzin dają: gub. płocka (30.8 na 1000 mieszkańców), łomżyńska—29.8, suwalska—28.3. W pozostałych guberniach średni przyrost wynosił około 50.1

Największa śmiertelność panuje w gub. warszawskiej (16.8), łomżyńskiej (16.7) i kieleckiej (16.2).

W zakresie śmiertelności Warszawa zajmuje w państwie siódme miejsce.

Sosnowiec. Ministerjum handlu i przemysłu zatwierdziło ustawę 7-klasowej szkoły handlowej E Szadkiewicza w Sosnowcu, z nauczaniem w języku polskim.

Ofiara na szkołę. Filia Banku handlowego łódzkiego w Lublinie ofiarowała 200 rb. na rzecz kursów rolniczych w Nałęczowie.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Jaropałka. Jutro Ratymira.

TEATR POLSKI A. ZELWEROWICZA (Ceglana 63). Dziś „Panna Małczewska”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Femka” Trachtenberga (po raz pierwszy). Występ p. Laury Daninówny. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16) Dziś „Romeo i Julia”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Kilometrozerca”. Początek o godz. 8 minut 15 wieczorem.

KRONIKA.

(x) **Nabożeństwo.** Dziś o godzinie 10 rano w kościele św. Krzyża z inicjatywy grona przyjaciół i znajomych odbyło się żałobne nabożeństwo za przedwcześnie zmarłego księdza-poetę ś. p. Antoniego Szandlerowskiego. P. Leon Jazierski wykonał podniosłą pieśń Stradelli „Łaski o Boże”. Dyrektor „Lutni”, p. Alojzy Dworzaczek, grał na organach; na zakończenie wykonał piękny marsz żałobny Nideckiego.

(—) **Wolność sumienia.** Jak wiemy, osoby, pozostające na służbie rządowej, musiały corocznie składać zwiadczenie swej świadectwa z przystąpienia do spowiedzi i sakramentu Komunii.

Obecnie — jak donoszą pisma petersburskie — przymus w danym kierunku został zniesiony, z zaleceniem jednak, by spełnianie obowiązków duchownych było przestrzegane w dalszym ciągu.

(h) **Zebrań rzemieślników.** Wczoraj o godzinie pół do 3 po południu, w oddziale magistratu, zebrało się 46 przedstawicieli zgromadzeń cechowych, starszych i podstarszych majstrów i członków komisji rzemieślniczej. Przedstawiciele ci przybyli na żądanie prezydenta miasta Łodzi, by wybrali 3 delegatów na zjazd rzemieślniczy do Petersburga.

Pomocnik prezydenta p. Andrejew, w asystencji asesorów cechowych pp. Stanisława Bochenskiego i Rybickiego, zagał zebrań — zaznaczając, że wybór delegatów na zjazd jest sprawą ogólnorzemieślniczą więc pomiędzy delegatami winien być jeden rzemieślnik żyd.

Na to odpowiedziano, że w końcu listopada rzemieślnicy łódzcy dowiedzieli się z prasy miejscowej o zapowiedzianym zjeździe rzemieślników w Petersburgu, że dzięki zabiegom niektórych jednostek z wśród rzemieślników postarano się o program zjazdu od rzemieślników warszawskich, których w połowie listopada zawiadomił o zjeździe magistrat warszawski i że uzyskawszy tę dane drogą prywatną, przy pomocy pism miejscowych w dniu 18 grudnia zwołano zebrań rzemieślnicze.

W odezwie do rzemieślników zaznaczono, że na zebrań to zaprasza się starszych i podstarszych majstrów, oraz rzemieślników interesujących się sprawami zgromadzeń cechowych, wogóle rzemieślników. W dniu oznaczonym zebrań odbyło się publicznie, z wiadomością miejscowych władz, lecz na zebrań to nie przybyli rzemieślnicy żydzi i nie objawili chęci uczestniczenia w zjeździe.

Dnia więc 18 grudnia rzemieślnicy wybrali trzech delegatów w osobach pp. Czesława Szaniawskiego, Antoniego Laskowskiego i Teodora Szybiły, oraz jednego zastępcę p. Aleksandra Olecha.

Mając wybranych delegatów i posiadając program zjazdu, zawiadomiono komitet organizacyjny w Petersburgu o wyborze delegatów, zapłacono wpisowe i specjalna komisja przystąpiła do opracowania referatu, treść którego we właściwym czasie również wysłano do Petersburga. Wobec tych faktów, rzemieślnicy łódzcy uważają swe wybory za legalne.

P. Rybicki zwrócił wtedy uwagę zebranych, że rzemieślnicy warszawscy ustąpili pomimo to jedno miejsce dla delegata rzemieślników żydów, należałoby więc to samo zrobić i w Łodzi.

Argument ten nie trafił do przekonania obecnych na zebrań; kategorięcznie oświadczyli, że następstw żadnych nie zrobią i że obstają przy tych samych delegatach, z tą tylko różnicą, że w miejsce p. Czesława Szaniawskiego, który się zrzekł mandatu delegata, wyjedzie p. Aleksander Olech.

Przedstawiciele magistratu, przekonawszy się, że ich argumentacja nie przekona zebranych, postawili dwa zapytania do rozstrzygnięcia: pierwsze, czy zgadzają się zebrani na pozostawienie jednego miejsca dla delegata żyda, 2) czy swe wybory w dniu 5 grudnia potwierdzają.

Zebrani na pierwsze pytanie odpowiedzieli: nie — na drugie zaś: tak. Wobec czego na zjazd do Petersburga wybrani zostali pp. Antoni Laskowski, Teodor Szybiła i Aleksander Olech.

O powyższem postanowieniu spisano proto-

kół, który obecni podpisali o godzinie 5 po południu.

(a) **Stow. pracowników przemysłowo-handlowych.** W ubiegły poniedziałek, o godz. 8 wieczorem, w lokalu przy ul. Piotrkowskiej № 120, odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. W. Bartelmusa posiedzenie zarządu, na którym postanowiono prosić adwokata przystępnego Augusta Raubala o wygłoszenie zapowiedzianego odczytu w lokalu Towarzystwa, w dniu 12 marca r. b.

Przyjęto do wiadomości, że termin odczytu inżyniera Karpińskiego p. t. „Ogrody i miasta” jest wyznaczony na 29 stycznia r. b. Będzie on ilustrowany przezroczami.

Dalszy ciąg odczytu doktora filozofii, p. St. Majewskiego, p. t. „Wielki przemysł”, odbędzie się w dniu 19 lutego r. b., w lokalu Stowarzyszenia.

W sprawie zażalenia, wniesionego przez p. M. Łubę do zarządu Stowarzyszenia co do rozsiewanych jakoby przez niektórych członków pogłosek o defraudacji spełnionej przez inkasenta firmy, a mających uwalniać godności osobistej p. Ł., po wyjaśnieniu wezwanych przez zarząd pp. O. i F., okazało się, że zaszło tutaj nieporozumienie, gdyż w ogóle w imieniu Stowarzyszenia nikt w rzeczonyj sprawie nie występował; w swoim czasie jeden z wyżej wymienionych panów — w rozmowie z p. Ł. — wspominał, iż dowiedział się o faksie defraudacji w lokalu Stowarzyszenia od osoby postronnej.

Zarząd przyszedł do wniosku, że w danym wypadku nad sprawą, wynikłą jedynie z powodu nieporozumienia, należy przejść do porządku dziennego.

(x) **Rok gospodarczy 1910.** Zdając sprawę ze znikom ubiegłego roku, „N. Łodz. Ztg.” wspomina, że pieniądź podrożał i dyskonto bankowe doznało zwyzki, gdyż wzrosła chęć zakładania przedsiębiorstw nowych lub rozszerzania dawnych.

I jakże wzrosnąć nie miała wobec tego, że koleje żelazne w sześciu głównych państwach europejskich dały o 2 miliardy przeszło więcej doходу brutto niż w roku poprzednim — sama kolej Warszawsko Wiedeńska przewiozła blisko o 6 milionów pudów towarów więcej i miała prawie o półtora miliona rubli więcej doходу; kiedy handel wszechświatowy zwiększył swoje obroty o 11 miliardów; kiedy cały prawie przemysł miał optymistyczne widoki — prócz bawełnianego i węglowego (na przemysł bawełniany źle wpłynął nieurodzaj bawełny w Stanach Zjednoczonych, a na węglowy — coraz bardziej wzmożone zastosowanie elektryczności, siły spadku wód i nafty jako paliwa); kiedy świetny urodzaj buraków cukrowych zapewnił cukrowarom zyski ogromne; kiedy wogóle urodzaj zbóż dał korzyści nielada gospodarstwu rolnemu; kiedy zakłady bankowe dawne rozwijały się, tworząc filie, a prócz tego powstają nowe...

„Tylko spożywoy uginają się pod ciężarem drożających materiałów spożywczych” — robi krótką, melancholijną uwagę gazeta.

Znajdujemy też i objaśnienie tej uwagi: syndykaty pilnują bacznie, żeby ceny nie spadły. Stosuje się to w szczególności do syndykatu cukrowego, już wyraźnie wymienionego przez „N. Ł. Z.”

Jest miła nadzieja, że tak pójdzie i dalej. Pójdzie — aż do pęknięcia naciągniętej struny. A co potem?

Ha, niech się potem świat skruszy, byłobyśmy „dzisiaj” użyli.

(a) **Szkoły tutejsze** otrzymały od inspektora szkół ludowych, p. Szczegłowa schematy dotyczące jednodniowego spisu szkół. Wypełnić te schematy należy i odesłać je przed 31 stycznia r. b.

(x) **Dla młodzieży.** Tow. „Wiedza” urzędują w teatrze „Odeon” (Przejazd 2) dnia 19 stycznia r. b. we czwartek, przedstawienie dla młodzieży, z objaśnieniem obrazów treści naukowej i pouczającej.

Początek punktualnie o godzinie 4-ej po południu.

Wejście dla dorosłych na parter 10 kop., do łóż i na balkon 20 kop., a dla dzieci parter 5 k. a balkon 10 kop.

(a) **Otwarcie biblioteki.** Wczoraj, o godz. 6 wieczorem, otwartą została w lokalu przy ul. Rozwadowskiej № 15 biblioteka ludowa przy Towarzystwie oświatowym „Wiedza”.

(h) **Zebrań majstrów stolarskich** odbędzie się dnia 23 b. m., w lokalu przy ulicy Mikołajewskiej № 40, o godz. 2 po południu.

(—) **Szkoły przemysłowe** Głównym kierownikiem szkół przemysłowych po obecnym Szewlikowie został na dotychczasowy kurator moskiewskiego okręgu naukowego Zdanow.

(—) **Kara prasowa** Skazano administracyjnie p. Michała Romana, jako zastępcę redaktora Ludwika Straszewicza, na zapłacenie rubli 50 kary lub na 2 tygodnie aresztu, za artykuł zamieszczony w № 3 „Kuryera Polskiego” p. n. „Poseł Karaulow”.

(—) **Z poczty.** W oddziale pocztowo-telegraficznym w Dorohusku, gub. lubelskiej, rozpoczęto przyjmowanie i wydawanie posyłek pieniężnych.

(a) **Śmiertelność** wśród żydów, mieszkańców Łodzi, w ciągu roku ubiegłego 1910 wyraziła się w cyfrze 2,667.

(x) **Ze Stow. nauczycieli chrześcijan.** Dnia 19-go b. m. w lokalu Stowarzyszenia (Konstantynowska № 5) o godzinie 8-ej wieczorem odbędzie się pogadanka dyskusyjna p. Ady Koziołkiewiczówny: „O czytaniu w szkole i w domu”.

(a) **Sprawy Komitetu przeciwwęzbraczego.** Wczoraj wieczorem, w lokalu przy ul. Miłsza nr. 46, odbyło się nadzwyczajne zebrań majstrów rzeźniczych z udziałem przedstawiciela Komitetu przeciwwęzbraczego, p. Modesta Sobocińskiego, w sprawie zbierania kości i odstępowania ich na rzecz wzmiarkowanego Towarzystwa.

Wszyscy obecni na zebrań majstrowie rzeźnicy jednomyślnie postanowili, aby kości z warsztatów rzeźniczych i sklepów stale zbierać i odstępować Komitetowi przeciwwęzbraczemu, w cenie po 30 kop. za pud, pobierając nadto po 5 kop. od każdego puda na rzecz cechu czeladników rzeźniczych dla utworzenia funduszu żelaznego.

Regulowanie rachunków odbywać się będzie co miesiąc, przyczem sumy utworzone z 5 kopiejkowych kwot wnoszone będą do ludy cechowej przez majstra, p. Józefa Wudarskiego, w obecności pełnomocnika cechu czeladzi. Zdobywane tą drogą kości Komitet przeciwwęzbraczy sprzedawać będzie fabryce kleju.

(a) **Z żyd. Tow. dobroczytności.** Jak wykazuje sprawozdanie za grudzień r. z, kasa pożyczkowa przy Towarzystwie udzieliła 173 pożyczek na ogólną sumę 10,555 rubli. Wpłynęło zwrotnych rat tygodniowych 11,485 rb. 35 kop.

Tania kuchnia wydała obiadów po 3, 4 i 5 kop. — 4,218, do których dopłacono z funduszu Towarzystwa 228 rb. 15 kop. Zapomóg jednodniowych i miesięcznych wydano 416 na sumę 699 rb. 50 kop. Na opał biednym wydano 7,864 rb. 50 kop. Na leczenie umysłowo chorych wydano 120 rb. Przytułek dla kalek i paralityków opiekuje się 15 pensjonarzami, których utrzymanie w grudniu kosztowało 181 rb. 40 kop. Ofiar i procentów na różne cele Towarzystwa i na inne instytucje otrzymano 2,260 rb.

(a) **Plany zatwierdzone.** Wydział budowlany przy rządzie gubernialnym piotrkowskim zatwierdził plany następujące: Stefana Stypułkowskiego, na wzniesienie parterowego budynku na skład materiałów budowlanych, przy ulicy Nowoprospektowej № 15 w Widzewie, Józefa Helmana, na budowę piętrowej drewnianej oraz parterowej oficyny mieszkalnych i domu dla służby przy ul. Kowieńskiej № 18, Jakóba Szymańskiego — na budowę piętrowej drewnianej oficyny i parterowych zabudowań gospodarczych, przy ulicy Polnej № 33, Wojciecha Stachury, na budowę parterowej oficyny oraz zabudowań gospodarczych, przy ulicy Kątnej № 12, akc. Tow. S. Szeps i Ska na budowę murowanego parterowego pomieszczenia szarpaczy, budynku na ambulatoryum, jadalni dla robotników, mieszkania dla stróża i portyera, stajni, wozowni, nadbudówkę dwóch pięter na 3 piętrowej wieży ciśnienia przy mechanicznej przędzalni wełny, przy ul. Południowej № 68/398.

(a) **Ofiara.** Przemysłowiec łódzki p. M. Beudet, w celu uczczenia pamięci zmarłej żony, ofiarował rb. 5,000 na różne cele filantopijne, mianowicie: rb. 1,000 dla ubogich dziewcząt zaręczonych, po rb. 500 na Towarzystwo Linas hacedek, Towarzystwo popierania biednych talmudystów (Machzyke hadas), na kasę pożyczkową żydowskiego Towarzystwa dobroczynności, na Talmudtorę rabina Mayzla, na budowę domu dla umysłowo chorych żydów, po rb. 300 do rozporządzenia zarządu żydowskiego Towarzystwa dobro-

czynności, na Towarzystwo pielęgnowania chorych (Bikur cholim), na Towarzystwo pożyczek bezprocentowych dla kalek, po rb. 100 na Talmud-torę fundacji małżonków Jarocińskich, na Linas ha-cholim i dla Stowarzyszenia oddawania ostatniej usługi (Chessed szel emes).

(x) **Choińska w Stow. pracowników przemysłu i handlu** Sympatyczne a przytem nader ruchliwe Stowarzyszenie wzajemnej pomocy pracowników przemysłu i handlu gub. piotrkowskiej w ubiegłą niedzielę w lokalu własnym (Piotrkowska 120) urządziło dla dziatwy Stowarzyszonych choińkę.

Przy pięknie i gustownie ubranem drzewku, jarzącym mnóstwem świeczek, obwieszonym ozdobami tradycyjnymi, zabrano się około godz. 4-ej po południu sporo dziatwy płci obojgu. Pod wodzą starszych ożywna zabawa przeciągnęła się do godziny 11 wieczorem. Rozbawiona dziatwa niechętnie opuszczała lokal Stowarzyszenia, dopominając się o drugą podobną zabawę.

Nastrój zabawy, jak zwykle w Stowarzyszeniu pracowników przemysłu i handlu, był nader serdeczny.

(x) **Niebezpieczna zabawka.** Chociaż ciągle odwilże niezbyt sprzyjają sanie, jednakże sankowanie się — bezpłatne — znajduje wielu amatorów małoletnich. Przyczepiają oni postronkiem leciuchne, niskie saneczki do wozów i lubują się jazdą na tych wehikulach. Niebardzo to obciąża konie, zaprzęgnięte do wozu, ale grozi rzeczywistym niebezpieczeństwem sankującemu się. Saneczki niekiedy „idą w zatokę,” czyli obrywają się ku rynsztokowi, zawadzają przy skręceniu i t. p. Niechby w takiej chwili nadjechała dorożka, której woźnica częstokroć dorosłych ludzi nie spozstrzega — cóż dopiero maleńkich saneczek — i katastrofa gotowa.

Jazdy takiej należałoby zabronić pod odpowiedzialnością rodziców.

(a) **Z sądów.** Wczoraj, w sądzie pokoju 5-go rewiru m. Łodzi, rozpatrywano sprawę małżonków Koltunów i nieletniego Izraela Grünzpana, oskarżonych o to, że zajmując się przewożeniem towarów ze składów firm tutejszych na kolej dla wyeksperymentowania do różnych miast Cesarstwa — otwierali skrzywnie, kradli z nich towar, a na miejsce jego wkładali szmaty, kamienie itp. przedmioty i ekspedycyowali je według adresu, wskazanego przez daną firmę.

Sąd, po zbadaniu okoliczności i wysłuchaniu zeznań świadków, uznał winę za dowiedzioną i skazał małżonków Koltunów na 6 miesięcy więzienia; Grünzpana z powodu jego niepełnoletności postanowił oddać pod dozór rodziców.

(-) **Nowe studia kolejowe.** Dowiadujemy się, iż starania adwokata, p. L. Kona, w sprawie kolei od granicy pruskiej do Łodzi, osiągnęły pożądany skutek. Na przeprowadzenie studyów projektowanej kolei od Karfa, przez Okalewo, Płock, Kutno do Łodzi otrzymał zezwolenie p. Adryan Chelmiński z Okalewa. Pełnomocnikiem do przeprowadzenia studyów został p. Marcin Peretz.

(h) **Drobny ogień.** Wczoraj o godz. pół do 5 po poł., przy ul. Dz. elnej nr. 20, w pralni zapaliła się ściana. Ogień ugasił topornicy II oddziału straży ogólnowej ochotniczej.

(a) **Rozbiegany koń.** Wczoraj wieczorem przez ul. Cegielińską przejeżdżał powozikiem sztabs kapitan 4-go pułku strzelców, p. Grigol. Nagle około domu nr. 74 kon. zląkwszy się czegoś, pontósł Officer, widząc, że niemożliwem jest wstrzymanie konia, wyskoczył z powozu, przyczem uległ lekkiemu potłuczeniu. Konia wkrótce zatrzymano i odprowadzono do pułku. P. Grigol wsiadł do dorożki i pojechał do domu.

(a) **Kradzieże.** Przybyli do Łodzi z Rygi kupiec Wiktor Kohn udał się wczoraj z prostytutką 16 letnią Waleryą Kadłubek do zakładu kapielowego przy ulicy Piotrkowskiej nr. 17. Podczas pobytu w pokoju kąpielowym, Kadłubek wyciągnęła niepostrzeżenie portfel, w którym znajdowało się 2,230 rb. gotówką i różne dowody osobiste, oraz korespondencję. Kadłubek uciekła i dotąd jej nie odszukano.

— Przybyli w tych dniach z osady Konstantynów Oskar Niob, zapoznał się z niejaką Stanisławą Karpinską i udał się do pokoi umeblowanych przy ul. Południowej nr. 9. Karpinska oddała się na chwilę za knapem papierosów, a powróciła w towarzystwie 5 ludzi, którzy zadali Niobowi kilka ran nożem i zrabowali około 25 rb., poczem zbiegli.

(p) **Pogotowie ratunkowe** w ciągu dnia wczorajszego pomiędzy innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległy cztery osoby, z których jedną odwieziono do szpitala Aleksandra, jedną do szpitala Poznańskich, jedną odesłano do Przytułku nolegowego na ulicy Cmentarna.

(a) **Jarmark.** Z powodu fatalnej pogody, na dzisiejszym jarmarku w Zgierzu ruch paował słaby.

Kupcy i handlarze zjechali się niezbyt licznie i tylko z miejscowości poblizkich.

Towarów wszelkiego rodzaju dostarczono jednakże ilość znaczną. Za to mało inwentarza żywego, z powodu ślizgawicy.

Najliczniejsze transakcje zawierano na targowiskach końskim i świńskim. Za konia pociągowego płacono 50—220 rb., za krowę dojną 40—100 rb.

(a) **Z tramwajów zgierskich.** Z powodu jarmarku w Zgierzu, kursuje dziś na linii zgierskiej tramwajów podjazdowych podwójna ilość pociągów.

SZTUKA.

(x) **Teatr polski A. Zelwerowicza** (ul. Cegielińska № 63). Z kancelaryi teatru komunikują nam:

— Dziś „Panna Maliczewska” po cenach znizowanych.

— Jutro premiera ciekawej sztuki z literatury rosyjskiej „Femka” Trachtenberga; będzie to zarazem pierwszy gościnny występ p. Laury Dunin, która w postaci tytułowej tworzy kreację techną niepospolitą prawdą psychologiczną; obok sympatycznego gościa w „Femce” szersze pole do popisu znajdują panie: Wojciechowska, Maliszewska i Broniczowa, oraz panowie: Jaracz, Ryszkowski, Topolski i inni; sztukę z całą starannością wystawia p. Jaracz.

— W piątek, d. 20 b. m., po raz dziesiąty „Po nad siły” B. Brönsa — ceny miejsc niższe od cen popularnych. Na wczorajszym — dziewiątym z kolei widowisku tej sensacyjnej nowości zamknięto kasę na trzy godziny przed zaczęciem widowiska.

— W sobotę, d. 21 b. m., o godzinie 3¹/₂, po południu dla uczącej się młodzieży po cenach najniższych po raz jedenasty „Po nad siły”.

— W niedzielę o godzinie 8¹/₂ wieczorem trzeci występ p. Laury Dunin — dane będą znakomite „Półdziewice” Prevosta pod reżyserją dyrektora Zelwerowicza.

(x) **Teatr popularny A. Mielewskiego** (Konstantynowska № 16). Z kancelaryi teatru komunikują nam:

— Dziś, w środę, po raz 5-ty tragedia Szekspira w 5 ciał aktach p. t. „Romeo i Julia”.

— W czwartek i piątek odbędą się dwa widowiska po cenach od popularnych do połowy znizowanych, a mianowicie: krzesła od 65 kop. do 25 kop. łoża po 2 rube, galeria po 10 kop. W czwartek dana będzie arcywesoła komedia w 4-ach aktach p. t. „Kilometrozerca”; w piątek tragedia Juliusza Słowackiego w 5 ciał aktach „Mazepa”.

— W sobotę dla młodzieży po najniższych cenach po południu ukaże się tragedia pod tytułem „Romeo i Julia”, wieczorem zaś dyrekcya wystawia z całym przepychem wspaniałą tragedję wszechświatowej sławy W. Goethego pod tytułem „Faust”.

Dyrekcya przygotowuje tę nowość od dwóch tygodni z wielkim nakładem pracy i kosztów, aby dać jeszcze jeden niezbity dowód, że teatr popularny ma do spełnienia wobec społeczeństwa łódzkiego szerokie i poważne zadanie: popularyzowania największych i najgenialniejszych arcydzieł literatury swojskiej i obcej, przedstawiając je w możliwie najlepszej oprawie.

Tragedya „Faust” ukaże się po raz pierwszy na scenie polskiej w Łodzi.

ZABAWY.

(a) **Maskowy „Bal Sztuki”.** Zapowiedziany na dzień 28 b. m. artystyczny „Bal Sztuki” zainteresował najszerze warstwy społeczne.

Istotnie — szereg niespodzianek, jakie przygotowują artyści malarzy, niezwykle ciekawych i zajmujących, stanowiąc będzie atrakcyę całkiem nową. Sala koncertowa przy ulicy Dzielnej zamieni się w przybytek witrażowy, iluminowany bardzo dekoracyjnie. Kostymy najbardziej stylowe wyróżnione będą i oznaczone paletami, malowanymi przez artystów komitetowych.

Praca przedwstępna wre w całej pełni. Dziś już umieszczono w najbardziej uczęszczanych lokalach Łodzi plakaty, ręcznie malowane i wysinane z różnobarwnego papieru, przedstawiające

bardzo efektowne karykatury członków komitetu.

(f) **Wieczornica Stow. nauczycieli chrześcijan.** W sobotę, dnia 21 b. m., Stowarzyszenie nauczycieli chrześcijan urządzi w sali Stow. handlowców (Spacerowa № 21) wieczornicę, na którą się złożą: muzyka, śpiew, deklamacye satyryczne i tańce. Początek o godzinie 9-ej.

Bilety dla członków i wprowadzonych gości można nabywać w lokalu Stowarzyszenia (Konstantynowska 5) w środę, czwartek i piątek od godziny 6—8 wieczorem; w sobotę przed wieczornicą w kasie (Spacerowa 21). Cena biletu 1 rb.

Dochód przeznaczono na rzecz schroniska dla nauczycieli.

Z WARSZAWY.

* Egzekucya.

Nocy wczorajszej, na stokach cytadeli warszawskiej wykonano wyrok warsz. sądu okręgowego wojennego, skazujący na śmierć przez powieszenie Bronisława Kwiecińskiego, uczestnika napadu na właścicielkę magazynu obuwia p. Dolej, który podczas aresztowania stawiał zbrojny opór policyi.

* Pożyczka miejska.

Dowiadujemy się, że pożyczka dodatkowa, o której wspominalismy, w sumie 8 i pół milj. rb. na wykonanie siódmej seryi robót kanalizacyjnych, w tych dniach będzie przedstawiona do zatwierdzenia radzie ministrów.

W razie decyzji przychylniej nowa pożyczka dla miasta, wraz z poprzednio zatwierdzoną 4 milj., wynosić będzie ogółem 7 i pół milj. rb.

ś. † p.

Stanisław Kuczborski.

Zmarł nagle, niespodzianie w Warszawie artysta St. Kuczborski. Widziano go na reducie prasy, w kole przyjaciół. bawił się wraz z całym tłumem, nad ranem powrócił do siebie (ul. Szczygła № 12).

Służąca, rano otworzywszy zatrząsk, zastała już zastygłego trupa. Śmierć nastąpiła skutkiem zacczadzenia gazem.

Poszukiwania dały wynik następujący: W pracowni znajduje się piecyk ogrzewany gazem, który dostawał się do piecyka przez rurkę gumową, łączącą piecyk z rurą gazową na ścianie. Owa rurka gumowa wypadła z obsady w piecyku i wisiała u niezamkniętego kraniku przy rurze gazowej. Tędy ulatniać się musiał gaz przez kilka godzin, aż napelnił pracownię o tyle, że wystarczało do śmiertelnego zacczadzenia.

Skon nastąpił prawdopodobnie na godzinę przed przyjściem służącej.

Zmarły Stanisław Kuczborski pozostawił żonę i osierocił trzyletnią córeczkę.

Był on rodzonym siostrzeńcem dwu wielkich polskich malarzy: Maksymiliana i Aleksandra Gierymskich. Kuczborski odziedziczył po swych wujach talent, który rokował niezwykle nadzieje.

Urodzony 1881 r. w Warszawie, tu uczył się do szkół i tu też zaczął w sztuce się kształcić. Wyjechał następnie do Krakowa, był u Stanisławskiego, Aksentowicza. Pierwsze jego samodzielne prace awróciły na niego ogólną uwagę; przez laty pięciu, na konkursie Towarzystwa zachęty, otrzymuje odznaczenie za obraz p. t. „Pogrzeb.” Był to obraz smutny, jak sam temat, we właściwym jednak nastroju. Widywaliśmy następnie jego studia z północnej Francji, z Paryża, które umieszczał na wystawach krakowskiego Stowarzyszenia „Sztuka.” Występował w secesyi wiedeńskiej, w Monachium.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Wczorajszy „Czas” potwierdza, że Jana Machajskiego aresztowano w Zakopanem pod zarzutem organizowania zamachu na sanatorium d-ra Dłuskiego. Aresztowany przeczy temu, ale dr. Dłuski przyrzekł podobno do starczyć materyalu, obciążającego Machajskiego

Z drugiej strony donoszą, że dr. Dłuski miał otrzymać z Paryża list z ostrzeżeniem i na tej zasadzie zawiadomił policję. Rewizja jednak, dokonana w mieszkaniu Machajskiego, nie dostarczyła poszlak jakichkolwiek.

Z POZNANIA. Na utrzymanie zamku cesarskiego w Poznaniu wstawił pruski minister skarbu do budżetu państwa sumę roczną 88,600 marek. Zamek, jak wiadomo, kosztował ludność podatującą około 6 milionów marek i jest niezamieszkały. Utrzymanie w porządku sal i pokojów, ścieranie kurzu z drogiej mebli, a przez nikogo nie używanych, czyszczenie pustkami świecącej budowli wymaga całego szeregu urzędników, odźwiernych i dozorców, wyposażonych za pracę sutemi pensjami. Niema wątpliwości, że sejm pruski pozycję tę przyjmie bez dyskusji.

Kosztowny zamek!

Odnalezienie balonu „Hildebrandt”.

Odnaleziono nareszcie zaginiony balon „Hildebrandt”, który wzniósł się był z dwoma aeronautami z Berlina d. 29 b. m. Dostrzeżono go w jeziorze pomerzańskim Göhren, na granicy Brandenburgii. Jezioro to, położone w miejscu ustronnem, wśród rozległych lasów, jest mało uczęszczane. Prócz tego mróz ściął powierzchnię jeziora, a następnie śnieg okrył je białym całunem tak, że nie zauważono resztek balonu. Dopiero onegdaj wieczorem, po odwilży, przechodzący około jeziora właścianie spostrzegli sterczący z lodu ciemny przedmiot i, zbliżywszy się, poznali powłokę balonu. Z pod cienkiego lodu widniał też na głębokości półtora metra kosz balonowy, a w nim zwłoki dwu ludzi, prawdopodobnie zmarłych; jeden z nich bowiem stał jeszcze wyprostowany w koszu, drugi zaś leżał przechylony przez krawędź kosza. Z powodu nadchodzących ciemności nie można było wydobyć kosza i resztek balonu z wody. Zawiadomiono tylko o odkryciu władze miejscowe. Jakim sposobem zginęli nieszczęśliwi aeronauci na płytkim i małym jeziorze, tego zapewne nikt się już nie dowiedzie.

Ostatnia poczta.

— Rada ministrów w Petersburgu postanowiła prosić ministra spraw wewnętrznych o przeprowadzenie rokowań dyplomatycznych z rządem chińskim co do organizacji i delegowania do Chin umysłowej ekspedycji naukowej celem zbadania ognisk dżumy w Mandżurii.

— Prezes ministrów, bar. Bienerth, oświadczył w parlamencie wiedeńskim, że rząd dołoży starań, aby prawo o budowie kanałów wodnych przeprowadzić.

Kolo polskie uważa oświadczenie to za następstwo ze strony rządu, ponieważ kanały wodne mają przede wszystkim znaczenie ekonomiczne dla Galicji i ponieważ dawniejszy rząd trwał uparcie na stanowisku opornym, twierdząc, że przeprowadzenie prawa kanałowego jest niemożliwością.

— „Messeggero” donosi, że prezydent republiki francuskiej Fallieres przybędzie w maju drogą morską do Neapolu i do Rzymu by złożyć w roku jubileuszowym (50-lecie królestwa włoskiego) wizytę oficjalną królowi włoskiemu. Następnie zwiedzi wystawę włoską w Turynie.

— Wizyta Fallieresa w roku jubileuszowym w Kwirynale zaostriżyłaby stosunki Francji do Watykanu. Łoże wolnomularskie pechają do takiego kroku, który musiałby być ciężką obrazą Stolicy Apostolskiej.

— „Kölnische Zeitung” dowiadują się, że Niemcy nie chcą absolutnie przez swą ugodę z Rosją, ograniczyć praw zwierzchniczych w Azji Mniejszej.

Niemcy pragną Azję Mniejszą uprzystępnąć dla handlu europejskiego i dalekimi są od szkoda interesom Turcji.

Rząd turecki otrzymał już od kanclerza Niemiec uspokajające wyjaśnienia w tej sprawie.

— Na dzisiejszym posiedzeniu w sejmie pruskim, podczas rozpraw nad budżetem, zabrał głos przywódca stronnictwa zachowawczego, hr. Zedlitz, przyczem potrafił o prawo wywłaszczenia. Pomimo, że stronnictwo to popiera dążenia haka-

tyzmu, w przemówieniu jego przywódcy nie było ani jednego ustępu, któryby żądał kategorycznie urzeczywistnienia zasady wywłaszczenia. Mówca żądał przede wszystkim, aby rząd poczynił kroki, celem polepszenia losu i ochrony kolonistów niemieckich, osiedlonych na wschodnich kresach państwa, których położenie w wielu miejscowościach jest krytyczne.

W odpowiedzi na to oświadczył minister Schorlemmer, że rząd będzie i nadal trzymał się z całą energią polityki popierania niemiezczyzny na kresach. Minister również nie wspominał ani słowem o wywłaszczeniu.

TELEGRAMY.

Petersburg, 17 stycznia. (P.) Najjaśniejszemu Cesarzowi przedstawił się niemiecki pełnomocnik wojskowy, będący przy osobie Jego Cesarskiej Mości, flegel adjutant Hinze.

Petersburg, 17 stycznia. (P.) Zarządzający wydziałem szkół przemysłowych ministerium oświaty, prof. Szewiakow, mianowany został wice-ministrem oświaty.

Berlin, 17 stycznia. (P.) Telefonicznie donoszą z Paryża, że podczas posiedzenia w izbie posłów, były pisarz sądowy z Bajonny dał z gale-ryi dwa strzały z rewolweru do Brianda, który siedział na ławie ministerjalnej. Briand wyszedł cało, natomiast został ranny w nogę poniżej kolana dyrektor zarządu opieki publicznej, Mirmanne. Sprawcę aresztowano.

Nowy Jork 17 stycznia. (P.) Do więzienia w stanie Kentucky wtargnął tłum i zlinczował na śmierć trzech murzynów, oskarżonych o gwałty nad kobietami białymi.

Londyn, 17 stycznia. (P.) Sekretarz związku robotników doków i warsztatów okrętowych angielskich zakomunikował, że podczas koronacji króla Jerzego będzie ogłoszony strajk jednocześnie w portach angielskich, niemieckich i amerykańskich. Plany strajkujących trzymane są w tajemnicy. Według słów sekretarza, zbieg strajku z koronacją jest przypadkowy.

Wiedeń, 17 stycznia. (P.) Regent perski Nasr-ul-Mulk wyjechał do Teheranu.

Haga, 17 stycznia. (P.) Minister spraw zagranicznych przez posła holenderskiego zażądał ścisłego tekstu mowy Pichona, dotyczącego fortyfikacji wybrzeży holenderskich. Rząd holenderski mniema, że plan obrony wybrzeży nie wymaga urzędowej aprobaty jakiegokolwiek bądź mocarstwa.

Helsingfors, 17 stycznia. (P.) Policmajstrowi Wybarga, pułkownikowi Łukanderowi, polecono podać się do dymisji.

W okolicy Helsingforsu 4 sprawców strzelało do kozaka. Sprawców ujęto, kozak wyszedł cało.

Według dodatkowego obliczenia, okazało się posłów: 86 socjalnych demokratów i 43 starofinów.

Wiedeń, 17 stycznia. (P.) Wczoraj odbył się bal dworski w obecności cesarza, który bawił do końca. Kwitnący wygląd cesarza potwierdza ostatnie wiadomości o zupełnym jego wyzdrowieniu.

Wiedeń, 17 stycznia. (P.) Thun mianowany został namiestnikiem Czech na miejsce wychodzącego do dymisji hr. Coudenhovego.

Petersburg, 17 stycznia. (P.) Czerwony krzyż przeznaczył rb. 10,000 na pomoc dla ofiar trzęsienia ziemi w Turkiestanie.

Zadecydowano utworzyć w Petersburgu czasowy komitet dla zbierania składek na rzecz uszkodzonych przez trzęsienie ziemi w Siemireczii.

Madryt, 17 stycznia. (P.) Król hiszpański przyjechał z Melilli.

Barcelona, 17 stycznia. (P.) Zastrajkowali górnicy węglowi, robotnicy portowi i inni.

Moskwa, 17 stycznia. (P.) Czterech bandytów napadło w nocy na przejeżdżającego przez las bielewski artelczyka rosyjskiego towarzystwa wyrobów aptekarskich, Mikołaja Silina z córką. Zrabowano rubli 505, przyczem zabito Silina, córka zaś zmarła niebawem skutkiem zadanych jej ran.

Iruck, 17 stycznia. (P.) Były naczelnik iruckiego dystansu inżynierskiego, pułkownik Gołubiew, oddany pod sąd przez senatora Gliszczyn-

skiego za roztrwonienie, skazany został na pozbawienie rangi, orderów i wydalenie ze służby.

Paryż, 17 stycznia. (Wl.) Dodatki nadzwyczajne pism podają, że sprawcą strzałów jest człowiek obłąkany.

Wypadek sprawił w izbie deputowanych olbrzymie poruszenie.

Paryż, 17 stycznia. (Wl.) Podczas posiedzenia parlamentu, jakiś szaleniec wystrzelił dwukrotnie w stronę ławy ministerjalnej. Zraniony w łydkę dyrektor służby publicznej Mirman.

Paryż, 17 stycznia. (Wl.) Szaleniec, który strzelał dwukrotnie w parlamencie, w stronę ławy ministerjalnej, nazywa się Gizolme. Nie uciekał po fakcie, dał się aresztować bez oporu. Twierdzi, że jest anarchista i przyznaje, że chciał zabić obecnego prezesa ministrów, Briand'a.

Rana Mirmana, jest lekka.

Posiedzenie przerwano.

Rzym, 17 stycznia. (Wl.) Papież wyraził zgodę na zamianowanie księcia Schoenberga ambasadorem austro-węgierskim przy Watykanie.

Londyn, 17 stycznia. (Wl.) Podobno natychmiast po zebraniu się parlamentu wniesiona będzie ustawa o wprowadzeniu homerul'u dla Anglii, Irlandyi, Szkocyi i Walii. Utworzone być mają cztery parlamenty, których kompetencya dotyczyć ma spraw danego kraju.

Obok tego pozostanie parlament główny, do którego czasem dopuszczeni być mają również przedstawiciele kolonii.

Tokio, 17 stycznia. (Wl.) Sprawa 26 japończyków, oskarżonych o spisek anarchistyczny, wymierzony przeciwko cesarzowi japońskiemu, została skończona. Wszystkich oskarżonych skazano na śmierć.

Władze japońskie zakazały gazetom japońskim podawania informacji o tym procesie, który wykazał, że spisek był bardzo szeroko rozgaleziony.

Oprócz cesarza mieli być zamordowani: cesarzowa i następca tronu.

Wykryto też ogromne laboratorium dla wyrobu bomb.

Z ostatniej chwili.

Paryż, 18 stycznia. (Wl.) Dotychczasowe śledztwo w sprawie wczorajszego zamachu na Brianda wykazało, że motywy polityczne są zupełnie wykluczone i rozchodzi się o czyn warjanta. Stan zdrowia rannego dyrektora ministerjalnego, Mirmana, jest zadowolający.

Bruksela, 18 stycznia. (Wl.) Strajk górników należy uważać za zakończony; 76 kopalń przyjęło warunki robotników, tylko trzy jeszcze kopalnie nie zgodziły się; prawdopodobnie dziś wszyscy górnicy powrócą do pracy.

Kilonia, 18 stycznia. (Wl.) Sąd wojenny skazał wczoraj oficera Sarfa, za przestępstwa homoseksualne na podwładnych marynarzach na półtora miesiąca więzienia i wydalenie ze służby.

Haaga 18 stycznia. (Wl.) Rząd holenderski zażądał od swego ambasadora w Paryżu oryginalnego tekstu mowy Pichona w sprawie ufortyfikowania wybrzeży. Rząd holenderski dopatruje się w niej nielojalnego mieszania się Francji w wewnętrzne sprawy Holandii.

Hamburg, 18 stycznia. (Wl.) Dotychczas jeszcze nie udało się uratować komendanta, oficera i sternika z zatopionego wczoraj statku podwodnego. Roboty ratunkowe mają na celu podniesienie z morza wieży, aby dostać się do zamkniętych marynarzy. Z pomiędzy 27 uratowanych — 5 znaleziono w stanie zupełnego wyczerpania i odprowadzono ich do lazaretu.

Odpowiedzi Redakcyi.

Panu S. R. Niech pan swoją pracę pośle osobie zainteresowanej, to zapewne zrobi jej pan przyjemność. Innej wartości nie posiada.

Panu Z. S. Narracya — z łacińskiego — opowiadanie. Styl narracyjny — sposób opisywania scen przez opowiadanie, użyty zamiast przytaczania zdań, które wygłaszały osoby, będące przedmiotem opowieści.

B. P.

Ewa z Sachsów Stanisławowa Landau

po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zmarła we wtorek, dnia 17 stycznia 1911 r., przeżywszy lat 40.

Wyprowadzenie zwłok z domu żaloby przy ul. Piotrkowskiej № 90, na cmentarz żydowski, odbędzie się w czwartek, dnia 19-go stycznia, o godzinie 1-ej po południu.

Na smutny ten obrząd zapraszają krewnych i życzliwych w głębokim smutku pograżeni

Mąż, Dzieci, Matka i Rodzeństwo.

291

W czwartek, dnia 19 stycznia, jako w szóstą bolesną rocznicę śmierci nieodżałowanego ojca naszego

Konstantego Bątkiewicza

odbędzie się za spokój duszy nabożeństwo żałobne w kościele św. Stanisława Kostki, o godzinie 10 rano, na które zapraszają krewnych i życzliwych pozostałe w nienalonym żalu

DZIECI. 269

Statystyka Żydów.

Według zestawienia angielskiego organu żydowskiego, „The Jewish Chronicle”, ludność żydowska liczyła w państwie rosyjskiem 5,110,548 głów. Największymi środowiskami są: Warszawa (254,712) i Odesa (133,935). Po Rosji z Królestwem Austrii posiada najwięcej żydów — bo 1,224,899 — w całym zaś państwie austro-węgierskiem jest ich 2,076,277.

Ze stolic europejskich najczęściej przez żydów zaludnione są: Peszt 186,047, Wiedeń 146,926, Londyn 144,300, Berlin 80,000. W cesarstwie niemieckiem jest żydów 282,277, w Rumunii 238,275, w Holandii 100,082, we Francji 52,115, we Włoszech 33,630, w Bułgarii 15,000, w Belgii 12,264, w Anglii po za Londynem jest żydów tylko 105 988. Z liczby tej przypada na Szkocję niespełna 26,000, a na Irlandyę... 402

Jednakże najgromadniejszym środowiskiem żydowskiem na świecie jest Nowy Jork — z ludnością żydowską 1,062,000.

Według podziału na lądy — w Europie jest żydów 8,94 266, w północnej i południowej Ameryce 1 894,409, w Azji kolebce plemienia, tylko

522,635, w Afryce — 341,867, a w Oceanii 17,106. W noworoczny dzień 1910 całe plemię liczyło na kuli ziemskiej głów 11,894,783.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
17/1 1 pp.	754.7	- 0.4	89	Pn Z 4	Z dnia 17/1 Temperatur. max. +1.2° C min. -2.7° C Opad 2.2
17/1 9 w.	750.0	- 0.4	87	Pn W 1	
18/1 7 r.	745.4	+ 0.6	98	Pn S	

GIEŁDA WARSZAWSKA. Sprawozdanie telegraficzne, 1 godzina.

	Żąd.	Ofiar.	Trans.		Zał.	Ofiar.	Trans.		Żąd.	Ofiar.	Trans.
Czeki na Berlin	46 30	—	—	4 1/2 L. Ziemia	94 90	93 00	93 50	5% Piotrkowa	—	—	—
4% Renta	95 60	94 60	—	4% L. Warsz.	97 00	96 00	96 50	Akt. Lipopy	—	—	138 1/2
5% Poz. z 1905	104 50	103 50	—	5% L. Łódź	92 10	91 10	—	" Putłowski	—	—	148
5% Poz. z 1906	104 50	103 50	—	4 1/2 L. " "	—	—	93 35	" Rudzki i Ska	—	—	766
Premiówka I.	485	475	480	4 1/2 L. " "	—	—	—	" Starachowic	—	—	228 1/2
Premiówka II.	388.60	387.60	—	4 1/2 " "	—	—	—	B. Hand. Warsz.	—	—	475 1/2
Szlacheckie	343	3.3	—					" Łódzk.	—	—	—

4 procentowa Renta Państwowa m. Petersburga 95,00.

OFIARY.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów Wódzkiej Szkoły Handlowej.

K. Biegunsey, dla uczczenia pamięci ś. p. Witolda Wereszczyńskiego, 1 rb.

Autora listu

z dnia 16-go stycznia 1911 roku

upraszam o porozumienie się osobiście ze mną. Dyskrecja zapewniona.

293-2

R. Mossakowski.

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200)

LECZNICA ZĘBÓW

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Specyalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacje i przeróbki sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo przystępne. 2599

Pierwsza Chrześcijańska Lecznica chorób zębów i jamy ustnej.

Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub plomba po 50 kop. Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztywne i wszelkie reperacje po conach umiarkowanych.

Gutzmana Elikrir i proszek do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — Łódź, Przejazd № 3. 2573

Zagubiono świadectwo zaliczeniowe za № 2697 na sumę 122 rb. 27 kop. z przesyłki Łódź Fabr. — Odesa № 229702 wydać mi przez ekspedycję towarową, kolei F. Łódź, w dniu 19 VII 1910 r., która należy uważać za bezwartościowe A. Bieleński. 279-3-1

GILZY

do papierosów poleca

M. Gliński

Łódź, Mikołajewska 34. 45-6-1

Zaraz potrzebny wspólnik z kapitałem **4-5 tysięcy rb**

do interesu handlowo-przemysłowego, dobrze prosperującego. — Oferty pod „Zyski poważne” do Administracji „Rozwoju” 201 3-1

Obiady smaczne i zdrowe po 30 kop. w domu prywatnym Piotrkowska № 115 m. 6. 41011

W dniu 15 b. m., o godz. 2-ej po południu, odbędzie się w lokalu szkoły elementarnej we wsi Nowe Rokicie, przy przystanku „Kurak”,

Ogólne Zebranie

członków Kasy Pogrzebowej w Nowem Rokicciu, na które o jaknajwcześniejszym przybyciu członków łaskawie uprasza

271-3

Zarząd.

Rohn, Zieliński i Ska

Warszawa, Jerozolimska № 117.

Adres telegraficzny „Rohnzieliński”.

Pompy pneumatyczne „Neptun” do studni wierconych

Pompy systemu Worthingtona do wszelkich celów

Pompy elektryczne i transmisyjne

Rury żebrowe, Rudintory.

Przedstawiciele:

HORDLICZKA i STAMIROWSKI

ŁÓDZ.

297-26-26

Ogłoszenie.

Zarząd drogi żelaznej Fabr. Łódzkiej

niniejszym podaje do publicznej wiadomości, że, począwszy od dnia 6/19 stycznia 1911 roku, na przystanku Żakowce stale będą zatrzymywane na 1 minutę następujące pociągi odhodzące:

z Koluszek (№ 215) o godz. 7 m. 10 rano,
 „ (№ 7) o godz. 3 m. 17 po poł.
 z Łodzi-F. (№ 10) o godz. 8 m. 20 rano,
 „ (№ 6) o godz. 3 m. 15 po poł. 285

ODEON

Telefon 15

Środa i Czwartek 18 i 19 stycznia **WSPANIAŁY PROGRAM w 3 częściach:**
BAJKA CZESKA — piękna fantazja w kolorach. **Cień Matki—Anioł—Stróż** — wzruszający dramat **Romans pod wodą,**
Po Elbie, Wzdłuż rzeki — piękna natura. **Frikot i Robino, rywale** — komiczne. **Nowy szal, podejrzenie** —
 dramat w wykonaniu najlepszych artystów Amerykańskich Teatrów.

Orkiestra: TRIO KONTROLOWE.

Dyrektor: HUTTEN CZAPSKI.

ŚWIATLOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET D^{ra} S. KANTORA

Specjalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.
Krótka № 4.

Leczenie promieniami Roentgena, światłem Finsena i kwarcowem (choroby skóry i wypadanie włosów), prądami wysokiego napięcia (świeżbi, hemoroidy). — Elektroliza (radikalne usuwanie szpecących włosów). — Masaż wibracyjny i pneumatyczny podług prof. Zabłudowskiego (niemiec piciowa). — Keustyka (usuwanie brodawek). — Endo- i cystoskopia (oświetlenie organów moczopłciowych). — Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.
Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. Leyberg

b. długoletni lekarz kilkunastu wiedeńskich ordynacji i specjalista chorób Wenerycznych, płciowych i skórnych. Codziennie od 9—1 i od 6—8 1/2. Niedz. ale i święta tylko przed obiadem. Krótka 5. 1489r

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje od godziny 8—10 w południe i od 4—8 wieczorem; w niedziele i święta od 9—2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia

Dr. B. Rejt,

ulica Średnia 5.

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE WŁOSÓW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOC PŁCIOWE.
Ul. Południowa 2.
Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w. Dzień od 5—8 po poł. 1420—7

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci.

Przyjmuje od 8—10 i od 4—6 pp
WSCHODNIA № 45 294

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych. Przyjmuje od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano 746r

Dr. med. Aleksander FABIAN

przyjmuje codziennie do k. 10—ej rano i od 4—7 po południu.
ul. Rzgowska 3 (róg Górnego Rynku) 2251r
Choroby nerwowe i wewnętrzne.

Dr. Ładysław Michalski

akuszerka i choroby wewnętrzne.
Mieszka obecnie:
PIOTRKOWSKA № 84.
Przyjmuje do 10 rano i od 4—8 po południu 2415r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęcia: panowie od g. 9—11 r. 15—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 8—12 r 1463r

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 13.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszki i przemiany materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne wyznaczenia i krwi w laboratorium własnym. Od 11—1 rano i od 5—7 1/2, po południu. 4072

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych oraz niemości płciowej

Dr. St. LEWKOWICZ

powrócił.
Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.
Zachodnia 33 (obok Lombar, aka.)
Przyjmuje od 9—1 i od 6—8 w., w niedziele od 9—3 Dla pań od 5—6 wiecz 114r

Dr. Edward Mittelstaedt

mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 67
przyj. od 8—9 1/2 r i od 5—6 1/2 pp
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429—r

Dr. GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA

CHOROBY KOBIECE, SKORNE I WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia 49.
Przyjmuje od g. 11—1 i od 6 1/2—8. 3544—r

ZĘBY sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k. na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. Wyjmowanie zębów bez bólu. Przeróbka i reparacje na poczekaniu. Lek.-dent. S. LIPOWSKI, Piotrkowska 92. 381r

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od 9—10 1/2, rano i od 4—8 po poł. Panie od 4—5. W niedziele i święta od g. 10—1. 507—r

Doztor Eugenia Kerer-Gerszuni

CHOROBY KOBIECE.
Piotrkowska 121. Przyjmuje od 3—6 po poł. W niedziele od godz. 9 do 12 rano. 4216r

Specjalista chorób włosów, skórnych (pielęgniarskie przyszczyki na twarzy) i wenerycznych (syphilis)

Dr. S. SZMITKIND

SREDNIA № 2.
Leczenie elektrycznością, masażem i kosmetycznym.
Przyjmuje od 8 do 2 ej po poł. i od 4 do 9 wiecz. 469r

SUBIJEKCI

branży manufakturowej, dobrych sprzedawców i dekoratorów potrzebni do pierwszorzędowego magazynu. Znajomość języka polskiego wymagana. — Uprzywilejowani znający języki nowożytnie. Referencje i warunki prosimy wysyłać pod adresem: Miśsk Biuro ogłoszeń, Eidelmana, Gubernatorska № 16 m 17 dla „N” 261—3—1

Na Raty.

I za gotówkę największy wybór konfekcji damskiej poleca magazyn „LOUVRE” Cegielińska 37. Przyjmuje się obstarunki. 233—4—3

Drobne ogłoszenia.

AAAAA) Nauczycielki, nauczycieli, freblanki, bony różnej narodowości na godziny i na stałe, gospodynie, buchalterki, kasyerki — poleca biuro Ludwiskiej, Piotrkowska 92. 8151-30-19

A.A. Urzędnik, obeznany gruntownie w wszelkie niemieckie nośniki biurowe i prowadzenie ksiąg buchalteryjnych, — obejmie jakkolwiek zajęcia, za małym wynagrodzeniem, mając wolny czas, już od godziny 3 po południu. Los awa oferty w Administracji „Rozwoju” pod liter B. Z. W. 6213d

AA. Wielki wybór różnych sztuk zby poleca Kantor rekomendacyjny „Praca”. Dzielna 3. 414—6—1

Apteczny skład w mieście i w bryczce okazuje do sprzedania. Oferty w „Rozwoju” sub „Antyczny”. 352—3—2

Do sprzedania; 10 mieszkań i piekarnia. Wiadomość na miejscu, u właściciela. Radogoszcz ul. Długa 23. 314 3 3

Do sprzedania bryczka, Nawrot 80 u stelmacha 316—3—3

Do sprzedania sklep rzeźniczy w wsi Retkini. Dom Przybyła. 379—3—2

Doswobodzony korepetytor przy sposobności do wszystkich klas gimnazjum, oraz na świadectwa. Wiadomość Dzielna 40, m. 1 od g. 7—8. 154

Garnitur mebli i tremo do sprzedania. Konstantynowska № 5. m 14. 324—3—3

Gramofon koncertowy z płytami i stół rozsuwany sprzedam tanio. Przędzalniana nr 37, m. 18. 367—2—2

Gramofon koncertowy duobło-ty sprzedam tanio. Aleksandryjska nr 34 m. 2. 407—2—1

Kapuce różne używane mebli. Adres: Przejazd nr 41, W Sliwka. 410—3—1

Mód do sprzedania tanio. Lębrowska, Przejazd 46 na dole. 360—3—2

Maszaradowe oryginalne nowomodne kostiumy damskie do wynajęcia, Andrzeja nr 7, m. 32, Kolubinska. 387—2—2

Mieszkania do wynajęcia. Pokój z kuchnią, ul. Brzozowa nr 11. Stróż wskazuje 300—6—4

Mechaniczna stolarnia Stanisława Lewińskiego, Łódź, ul. Panska nr 60, tel. 12-63, poleca roboty budowlane oraz posadzki dębowe po cenach umiarkowanych. Obstarunki wykonują sumiennie i punktualnie. 236—6—4

Maszynę bębnową mało używaną sprzedam tanio. Władysław 139 m 25. 408—6—1

Maszyny bębnowe uznane za najlepsze, w różnych cenach Aleksandryjska 34 rog Franciszkańsk ej. 409—3—1

Ogrodnik poszukuje mieszkania od 1-go kwietnia w zamian za pielęgnowanie ogrodu ewentualnie z dopłatą. Łaskawe oferty w „Rozwoju” dla okaziciela kwitu nr. 371. 390—3—1

Potrzebny czeladnik szewski na maszynę szuprową roboty Siewerowa nr. 8 m. 8. 399—1

Nauczycielka z patentem szkół początkowych, poszukuje posady i korepetycji. Wiadomość: ul. Główna 38 m 14. 3618 d

Osoba w średnim wieku znająca się na gospodarstwie mieszkaniowym i wiejskim, oraz może się zająć dziećmi młodszymi. Oferty proszę składać pod № 10 w Administracji „Rozwoju”. 364—2—2

Gotowe garnitury salony, sprzedam tanio. Przyjmuję wszelkie roboty tapicersko-dekoracyjne na miejscu. Rozwadowska 11. 383—2—2

Potrzebne zdolne pacjentki do pracowni sukien i Kościńskiej, ul. Zielona 23, m 20. Przyjmuję inteligentną uczennicę. 382—2—2

Poszukuję firm piekarskich, kawiarni i cukierni, które by chciały kupić taką w dobrym punkcie. Oferty w „Rozwoju” pod „flia”. 38—2—2

Potrzebna uczciwa dziewczyna do gotowania, Andrzej 3 nr 41, m 4. 384—3—2

Potrzebna kobieta w średnim wieku do sklepu piekarskiego, Żołazna nr 9. 371—3—2

Potrzebne zaraz zdolne do szycia bluzek, Zawadzka 26. 357—2—2

Przyjmę kawalerów na mieszkanie. Władysław 81—40. 356—2—2

Potrzebuję od 4000 do 5000 rb. na spłatę na I numer. Oferty w „Rozwoju” pod l. L. 362—2—2

Posażenie 800 rubli pożyczki na akt rejentałny 3-letni. Wiadomość: Nowe Chojny, ul. Tuszyńska nr. 2, Szkuła-ek. 366—3—2

Potrzebny zaraz polier studencki. Piotrkowska 128, A Hoffman. 333—3—3

Planuję do sprzedania zaraz. Ul. Anny 17, m 5. 340—3—3

Potrzebni stolarze na dębowe krzesła. Władysław 128. 330—3—3

Praktykant potrzebny do cukierki Roszkowskiego. 343—3—2

Przyjmę posadę agenta-inkasenta, mogą złożyć kaucję. Łaskawe oferty proszę składać w adm. „Rozwoju” pod „200”. 389—3—1

Pracownia ubiorów damskich, dziecięcych „Warszawianki”. Nowopromenada 49, partar. Elegancko. Tanie. 30—120

Poszukuję miejsca inkasenta, mogą złożyć kaucję 50. Oferty w Adm. „Rozwoju” pod l. K. 392—1

Potrzebna kobieta bezdzietna do samodzielnego prowadzenia domu, umiejąca dobrze gotować, trzeźwa i przyzwyczajona do prowadzenia, od godz 8 rano do 9 ej wieczorem, w niedziele cały dzień. Ulica Władysława 204 II piętro, Władysławski. 384—3—1

Potrzebna gospodyni inteligentna do małego gospodarstwa. Świadczenia wymagane. Wiadomość Piotrkowska 153 m. 2. 395—3—1

Pokój do wynajęcia zaraz z osobnym wejściem dla inteligentnego mężczyzny. Główna nr. 59, trzecie piętro, u W-jej Rutkowskiej 353—3—1

Potrzebna dziewczyna do służby. Wiadomość w Administracji „Rozwoju”. 295—6—1

Sklep spożywczy-dystrybucyjny zaraz do sprzedania z powodu zmiany interesu. Zabardz, ulica Borysa nr 20. 405—3—1

Sklep spożywczy z urządzeniem rzeźniczym zaraz do sprzedania. Wiadomość w Kurowicach, Jan Klepacza, pow. Łódzkiego, st. Andrzeja. 397—3—1

Sklep kolonialny lub urzędniczy z powodu wyjazdu do sprzedania, ul. Władysława 78. 354—4—1

Świadczenie zaliczeniowe № 31460 na imię Towarzystwa Akcyjnego „J. John” w Łodzi na sumę 521 rb. 15 kop. z frachtu Łódź-Karolew-Kuberle № 26870 zagnieżdżone i uważać je należy za nieważne. Odpowiednie zastrzeżenie zrobiono. 277—3—1

Sprzedam sklep rzeźniczy, konia, bryczkę, furgon i urządzenie całe, ul. Rzgowska nr 45. 373—3—2

W majątku Janikow, poczta Przysucha, z pomiedzy stu krów holenderskich dwadzieścia do sprzedania do wyboru po 150 rubli sztuka. 274—6—3

Zdolna krawcowa z krojem, poszukuje miejsca w domach prywatnych, ul. Targowa nr. 71, m 58. 255—2—2

Zginął wyżeł gordon, ester czar ny, podpalony, ul. Rokietnicka nr. 38. 358—3—2

15 rb. sukna popielinowa, kram, dla szczupłej osoby Ewan-gelicka 9 II między 4—5. 4041

Zagubione dokumenty.

Górszynowicz Herszt zginął paszport wydany z gminy Łabrowy, powiatu Łaskiego. 325—3—3

Janicka Maryanna zginęła kartę od paszportu, wydaną z fabr. Gampergo. 369—3—2

Kuczak Maryanna zginęła kwit od paszportu, wydany z fabryki Poznańskiego. 334—3—3

Tomczyński Jan zginął paszport wydany z gminy Grabowiec, pow. hrubieszowski. 403—3—1

Zginął paszport na imię Katarzyny Pindnik, wydany z gminy Szydłów, pow. stopnickiego. 401—3—1

Zginął kwit od paszportu na imię Ludwika Hiberna, wydany z fabryki Wilhelma Swel-gerta. 400—1

Zginął paszport na imię Edwarda Woźniaka, wydany z gminy Jeżurko, powiatu Łowickiego. 391—3—1

Zginął paszport, wydany z magistratu m. Ozorkowa na imię Gustawa Szulca. 393—3—1

Zginął paszport na imię Aleksandra Boryca, wydany z gminy Brus, powiatu łódzkiego. 394—3—1

Zginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Rosenblatta na imię Antoniny Lewandowskiej. 396—1

Zginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Galeskiego na imię Michała Koleszyńskiego. 406—1

Zginęła karta od paszportu, wydana przez Nestora i Ferrenbacha na imię Rocha Walichnowskiego. 402—3—1

Zginął paszport wydany z gm. Radziejewice, pow. grodzkiego, na imię Wiktorii Kar-czewskiej 328—3—3

Zginęła karta od paszportu na imię F. Andrzejczaka, wydana z parowej farbiarni Jana Olyńca. 326—3—2

Zginęła karta od paszportu na imię Antoniego Kowalskiego wydana z fabr. Poznańskiego 331—3—3

Zginął kwit od paszportu na imię Maryanny Mielnickiej, wydany z fabryki niel w Władysławiu. 337—3—3

Zginęło piekarskie świadectwo od wyzwolenia na imię Edmunda Woźniowicza, wydane przez Antoniego Szezerbickiego. 345—3—3

Zginął kwit kaucyjny za № 4399 na rb. 10 wydany 23/9 1905 r. z gazowni Łódzkiej na imię O. Feinberg 339—3—3

Zginął paszport na imię Apollonii Podkowińskiej, wydany z gminy Oss, gubern. radomskiej. 361—3—2

Zginął paszport na imię Józefa Władysławskiego, wydany z gminy Krosnowice, gubern. warszawskiej. 368—3—2

Zginął paszport na imię Władysława Łabęckiego, wydany przez p. ozydenta m. Lublina, gubern. lubelskiej 330—3—2

Zginęła karta od paszportu na imię Michała Sokolowskiego, wydana z fabryki Augusta Zilke. 376—3—2

Półroczne Kursy Buchalteryjne I. Mantinbanda w Łodzi

znajduje się obecnie przy ulicy Cegielnianej (róg Wschodniej Nr. 47).

Rozpoczął się zapis na następne półrocze. Pierwsza lekcja odbędzie się w **czwartek dnia 26 stycznia 1911 roku, o godzinie 8 wieczorem.**

Wydział Handlowo-Buchalteryjny

Wykładane są: buchalteria pojedyncza, podwójna czyli włoska i amerykańska, arytmetyka Handlowa, korespondencja rosyjska, polska i niemiecka, prawo handlowe, ekonomia polityczna, niemiecka, a obecnie i **polska stenografia oraz kaligrafia.**

Wydział Lingwistyczny

Wykładane są przez wybitnych nauczycieli rodowitych: język rosyjski, polski, niemiecki, francuski i angielski (konwersacja, gramatyka, stylistyka i literatura). Wykład języka międzynarodowego „Esperanto“.

Uwaga: Kandydaci, zgłaszający się na języki nowożytnie po powyższym terminie, nie będą przyjmowani.

Wydział pisania na maszynie.

Kurs nauki pisania na maszynie (teoria i praktyka) odbywa się o każdej porze dnia i trwa miesiąc. Systemy: Hammond i Orzel.

Zapisy przyjmuje i bliższych informacji udziela kancelarya kursów codziennie tylko od 7—9 wieczorem.

Kończących dobrze kursy kierownik kursów poleca na posady.

Kierownik kursów I. MANTINBAND.

27 6

BAŁUCKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

w Bałutach pod Łodzią, ul. Zgierska 64,

zajmując następujące, ustawą przewidziane, operacje bankowe:

- dyskontuje członkom Towarzystwa weksle handlowe;
  - udziela członkom Towarzystwa pożyczki pod zastaw papierów procentowych publicznych;
  - uskutecznia kupno i sprzedaż papierów publicznych;
  - inkasuje weksle, wylosowane papiery i kupony; e) wydaje czekasy na różne miejscowości Rosji i zagranicą;
  - przyjmuje wkłady pieniężne od członków Towarzystwa i od osób obcych i płaci od 4% do 6%;
  - asekuruje 5%, rosyjskie pożyczki premialne od amortyzacji.
- Biurowo otwarte w dni powszednie od 10 rano do 3 pp. 1564r47

Do wynajęcia zaraz

obszerny lokal na parterze od frontu, odpowiedni na biuro lub skład. Piotrkowska 215, wiadomość u zarządzającego, Piotrkowska Nr. 217. 58—3

Wzywam

Pana, który dowiadywał się w poniedziałek, dnia 9 stycznia, o lokal sklepowy na magazyn obuwia, by zechciał jeszcze raz pofatygować się: ul. Piotrkowska № 162. 281—3—1

Wyzsza szkoła kroju i szycia „JÓZEFINY“

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 22.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Grantowna nauka pasowania, mierzenia i apinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Specjalny oddział artystycznego haftu i rysunków. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. **Na miejscu duży wybór manekinów.**

Przyjmuje się obstalanki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysyła się za zaliczeniem pocztowym. 3456

„Zwölftee“

Rudolfa Eberencea.

Niezawodny środek od kaszlu i chrypki.

Sprzedaw w składach aptecznych i aptekach. 4670 15 6

Ból głowy i Migrenę natychmiast usunąć

Migreno Nervosin

Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Żądać w apt. i skl. aptecz. tylko oryginaln. proszków po 10 k. Pudełko 1.20 k. Główny skład Tow. Akc. L. Spiess i Syn.

4690—14

Ważne dla Pań!

Na miejscu i poczekaniu reparauję i czyszczę maszyny do szycia i robienia pończoch. Oferty tylko z adresem składac w admin. „Rozwoju“ dla „Mechanika“. 40

Zaginął kwit zaliczeniowy

№ 56544 na sumę rb. 17 kop. 01 na towar wysłany do Warszawy 22/XI—5/XII 1910 r. № frachtu 053908, wydany z D. Z. F. L. na imię H. Rabinowicza 52—3—2

Poszukuje się osoby

możącej udzielać lekcji **algebry, trygonometrii i fizyki** w języku **rosyjskim**. Wiadomość: ul. Andrzejka 28 m 5 w godzinach 8—3/2. 7—8 56—3—2

W Pabianicach

są dwa place z oficynami na dobrych warunkach z małym zadatkiem do sprzedania.

Oferty uprasza się składać w Administracji „Rozwoju“ sub. „Pabianice“. 76—3—1

Taniej do 50%!

Schmechla i Rosnera

Łódź, Piotrkowska 100,

na Wyprzedazy Posezonowej.

Palta damskie	dawniej 16.—	9.50
	teraz	
Pluszowe żakiety	dawniej 36.—	28.—
	teraz	
Kotikowe	dawniej 50.—	36.—
	teraz	
Futra	dawniej 55.—	39.—
	teraz	
Spódniczki czarne	dawniej 6.50	3.90
	teraz	
Bluzki jedwabne	dawniej 7.50	4.90
	teraz	
„ flanelowe	dawniej 2.20	1.20
	teraz	
Sukien. dla dziewcz.	dawniej 1.90	1.50
	teraz	

295

PEPTONATE de FER ROBIN

PEPTONAT ŻELAZA ROBIN'A

Prawdziwa sól żelaza, łatwo przyswajalna
przygotowana przez H. ROBIN'A

ŻELAZO ROBIN'A skutecznie działa przeciw
ANEMII, BLEDNICY
i wszelkim osłabieniom

Pobudza odżywianie
i nie wywołuje nigdy obstrukcji.
Środek ten jest pozbawiony wszelkiego smaku.
Zajmuje się raz 2 dniennie po 10 do 30 kropli podczas
jedzenia w małej ilości wody lub wina.
Każdy flakon starczy na 3 tygodnie do miesiąca.
Sprzedaw w aptekach i w większych składach.
Żądać fabrycznej marki „LEW“
i nazwiska fabrykanta ROBIN.
Wysyła się bezwartościowych nasładownictw.

Okazyjnie tanio do sprzedania

Meble z 4-ch pokoiów mało używane:

2 garnitury salonowe, 2 tremy, kilkanaście obrazów różnego pędzla, 2 łóżka z materacami, bielizniarka, toaletka, umywalka z marmuru, 2 szafy do ubrania, eleganckie biurko męskie z fotelem, drugie mniejsze, kredens ozdobny, 18 krzeseł, stół, samowarzik, 2 ciomany, młok do kart, ekran, parawanik lampy, stopki, gramofon prawie stowy, zegar duży stojący i drugi marmurowy kominkowy paryski, nadne figury, kredens kuchenny oraz inne drobiazgi 8

NAWROT № 44, m. 3.